

**UCHWAŁA NR XXVI/162/20
RADY MIASTA JEDLINA-ZDRÓJ**

z dnia 30 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2020 poz. 713) oraz art. 179 ust 2 i art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2020 poz.821) Rada Miasta Jedlina-Zdrój uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 ,stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jedlina-Zdrój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodnicząca Rady Miasta

Maja Drapich

**Załącznik
Do Uchwały Nr XXVI/162/20
Rady Miasta Jedlina-Zdrój
z dnia 30 grudnia 2020 r.**

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2021-2023**

Jedlina-Zdrój

2020

ROZDZIAŁ I – INFORMACJE OGÓLNE

Gminny Program Wspierania Rodziny stanowi podstawę do rozwiązywania problemów skomasowanych z opieką nad dzieckiem i rodziną w latach 2021-2023. Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 poz.1876)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218 ze.zm)
3. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie-Zdroju na lata 2016- 2022;
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 poz. 1359 ze.zm)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 poz. 969 ze.zm)
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2020 poz.821 ze.zm)

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. Jest również podstawową formą opieki nad dzieckiem od momentu narodzin aż do uzyskania przez nie samodzielności. To w rodzinie dziecko uczy się zasad postępowania, jest przygotowywane do pełnienia określonych ról w życiu dorosłym. Rodzina przekazuje wartości, zasady i normy. Jest zatem środowiskiem nie tylko mającym wpływ na jednostkę, ale również na kondycję całego społeczeństwa. Cele te osiąga prawidłowo funkcjonująca rodzina. Dlatego jeżeli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz działań wspierających i naprawczych.

Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza oraz przemiany demograficzne, które zachodzą w naszym regionie sprawiają, że część rodzin przeżywa kryzys objawiający się kłopotami w znalezieniu zatrudnienia oraz trudnościami finansowymi. Generuje to powstawanie takich niekorzystnych zjawisk społecznych jak ubóstwo, bezrobocie, zagrożenie bezdomnością, przemoc i uzależnienia. Każdy kryzys, z którym boryka się rodzina jest zjawiskiem złożonym i zawsze powoduje niedostateczne wypełnianie przez nią podstawowych funkcji. Dlatego duże znaczenie w pracy z rodziną dysfunkcyjną mają działania profilaktyczne, które pomagają jej w wychowaniu dzieci, przeciwdziałając jednocześnie powstawaniu głębszych problemów zagrażających dobru dzieci i umieszczeniu ich w pieczy zastępczej.

Niekorzystne czynniki występujące w rodzinach niejednokrotnie powodują, że jest ona zagrożona wykluczeniem bądź wykluczona społecznie, co w praktyce oznacza ograniczony dostęp do różnych obszarów życia społecznego. Z uwagi na złożoność zjawiska oraz jego wagę działania podejmowane wobec rodziny w kryzysie wymagają skutecznej współpracy różnych grup zawodowych, instytucji i organizacji.

Stąd Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 obejmuje profilaktykę, która ograniczy czynniki ryzyka istniejące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym, utworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

System wspierania rodziny oparty będzie o współpracę publiczno-społeczną i wykorzysta zasoby miasta działające w obszarze pracy z rodziną i na jej rzecz.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest on spójny z wykazanymi na wstępie aktami.

Rozdział II Diagnostyka

Niniejszy dokument nawiązuje do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie - Źródłu przyjętej na lata 2016- 2022 .

Przyjęta Strategia, na podstawie przeprowadzonej gruntownej diagnozy środowiska wykazała że najistotniejszymi problemami społecznymi na terenie naszej gminy są:

1. bezrobocie,
2. ubóstwo,
3. alkoholizm i narkomania,
4. przemoc w rodzinie,
5. bezradność opiekuńczo- wychowawcza rodzin,
6. agresja wśród młodzieży szkolnej,
7. chuligaństwo i dewastacja mienia,
8. postępujące starzenie się społeczeństwa, samotność i bezradność osób starszych,
9. niepełnosprawność.

Diagnoza problemów społecznych z perspektywy Ośrodka Pomocy Społecznej została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiska przez pracowników oraz sprawozdawczość Ośrodka Pomocy Społecznej. W gminie Jedlina – Źródło do 2020 r. odnotowuje się wzrost liczby osób objętych wsparciem z uwagi na problemy wychowawcze czy opiekuńcze. Główne problemy występujące na terenie miasta Jedlina-Źródło to przede wszystkim:

- Bezrobocie - to niewątpliwie jeden z najtrudniejszych problemów nie tylko naszej gminy, nie tylko województwa, ale całej współczesnej gospodarki. Na ekonomiczną i społeczną sferę życia rodzin szczególnie wpływ ma bezrobocie długookresowe. Im dłuższy czas pozostawania bez pracy jednego z członków rodziny, tym mniejsze szanse na ponowne zatrudnienie. Znaczna część osób długotrwale bezrobotnych uchylając się od pracy, korzysta jednocześnie ze środków pomocy społecznej.

Na koniec września 2020 roku stopa bezrobocia, wyliczona przez GUS, wynosiła:

- dla powiatu wałbrzyskiego - 13,9 %
- dla województwa dolnośląskiego - 5,7%

Na podstawie posiadanych danych liczbowych przez Powiatowy Urząd Pracy liczba bezrobotnych w Jedlinie-Źródło w październiku 2020 roku kształtowała się na poziomie 136 osób.

- Ubóstwo – bezrobocie często przyczynia się do ubóstwa. Szczególnej opieki wymagają dzieci wychowywane w rodzinach ubogich. Pracownicy socjalni, wspólnie z pedagogami szkolnymi, podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagają. Są to uczniowie szkół podstawowych, szkół ponadgimnazjalnych, a także dzieci uczęszczające do przedszkola. W gminie funkcjonuje również rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”, a usługa jest realizowana w formie cateringu.

W związku ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na świadczenia z pomocy społecznej i utrzymującą się na poziomie oscylującym w liczbie 200 klientów Ośrodka Pomocy Społecznej, wzrastają również nakłady pieniężne przeznaczane na pomoc społeczną. **Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami w roku 2019 wyniosła – 213 i zauważalny jest bardzo delikatny spadek osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do roku 2018 o 12,40%.**

Ponadto, systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej członkowie rodzin korzystający z pomocy Ośrodka poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej.

Praca socjalna z rodziną ma zawsze swój początek w miejscu, gdzie egzystuje podopieczny. Tylko w miejscu zamieszkania pracownik socjalny spotyka klienta w prawdziwym, (najmniej zafałszowanym) naturalnym kontekście jego życia. Klient przebywający „na swoim terenie” jest zwykle autentyczny i szczery. Ponadto w naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

- Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy. Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, a także negatywnie odbijają się na całej rodzinie.

Głównymi problemami wpływającymi na reorganizację życia rodzin a współwystępującymi wraz z uzależnieniami są: bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju „mody” na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

- Problemy przestępczości – chuligaństwo

Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Stanowi zagrożenie dla porządku prawnego. Niestety istnieje w każdej mniejszej i większej społeczności, pozostawia ślad i ma wpływ na zachowania ludzi tworzących tę społeczność. Pozostawienie zdarzeń bez działań prewencyjnych spowoduje nasilenie przestępczości. Dlatego niezwykle istotną rolę odgrywa współpraca ludzi i służb odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Wśród przestępstw zarejestrowanych na terenie miasta Jedlina-Zdrój najliczniejszą grupę stanowią kradzieże (46), przestępstwa inne (37- wśród tych są między innymi takie jak: zniszczenie mienia, groźby karalne, przestępstwa narkotykowe, znieważenie i naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariuszy, niestosowanie się do zakazu sądowego itp.), kradzieże z włamaniem (32), nietrzeźwi kierujący (16).

- **Przemoc w rodzinie**

Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona w ich psychice nieodwracalne zmiany, które mogą dać o sobie znać dopiero w życiu dorosłym. Z uwagi na powyższe, konieczne jest podejmowanie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i przede wszystkim ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Z danych Ośrodka wynika, że na terenie Gminy Jedlina- Zdrój, przemoc w rodzinie występuje najczęściej w rodzinach najuboższych i najczęściej powiązana jest z nadużywaniem alkoholu, niskimi dochodami, a także małą świadomością społeczną i brakiem pracy. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania w społeczności lokalnej wiedzy na ten temat, został powołany do życia Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie.

Powyższe dane wskazują również, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby prawidłowo mogła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na rodzinę wymagają od profesjonalnych służb opracowania specjalistycznych usług socjalnych, a celem pracy z rodziną powinno być wyjście z kryzysu i samodzielne prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym.

2.1. Zasoby umożliwiające wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Zasoby umożliwiające wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną stanowią instytucje zlokalizowane na terenie miasta działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące występujące problemy społeczne, ale nie tylko. Są to przede wszystkim

jednostki samorządowe jak i inne niepubliczne zakłady czy jednostki oraz organizacje pozarządowe.

Najistotniejszą rolę w kwestii rozwiązywania problemów wspierania rodziny odgrywa Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju. Ośrodek zatrudnia 13 pracowników. Jedną osobą kadry kierowniczej, 3 pracowników socjalnych, 2 osoby na stanowiskach urzędniczych zajmujących się świadczeniami rodzinnymi, dodatkami mieszkaniowymi, stypendiami socjalnymi i funduszem alimentacyjnym, 2 osoby w dziale usług opiekuńczych oraz 3 specjalistów trzy osoby zatrudnione w dziale usług: Asystent rodziny, pedagog, specjalista reintegracji społecznej i zawodowej, oraz od roku 2020 dwie dodatkowe osoby w nowo powstałym Centrum Usług Socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi także Klub Integracji Społecznej, Klub Seniora, Punkt Interwencji Kryzysowej, Zespół Interdyscyplinarny, organizuje pracę Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Od roku 2020 w gminie również funkcjonuje nieodpłatny punkt pomocy prawnej dla mieszkańców, którzy są w niekorzystnej sytuacji finansowej i życiowej.

Instytucją mającą ogromny wpływ na kształtowanie postaw młodego pokolenia, a w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie rodziny jest szkoła. Na terenie miasta funkcjonuje Zespół Szkolno –Przedszkolny im. Janusza Korczaka. Kadra pedagogiczna, a w szczególności, pedagodzy szkolni, wychowawcy klas obserwując swoich wychowanków mogą niwelować nieodpowiednie zachowania dzieci jak również odbierać negatywne sygnały, o tym że w rodzinie występują problemy wychowawcze.

Działalność kulturalna i sportowa prowadzona jest także przez Centrum Kultury – instytucję samorządową, która ma istotny udział w promowaniu i organizowaniu wydarzeń cyklicznych w zakresie kultury jak również zajęć prowadzonych w budynku jednostki, służących rozwijaniu zainteresowań dzieci, młodzieży i dorosłych. Działająca tu Biblioteka Miejska prowadzi zajęcia dla wszystkich w zakresie promocji czytelnictwa i rozwijania zainteresowań literaturą.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta funkcjonują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nowe Miasto” spółka z o. o, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Jan Wolańczyk. Świadczenia gwarantowane w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej ukierunkowane są na promocję zdrowia, profilaktykę, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczanie niepełnosprawności oraz usprawnianie i pielęgnację w chorobie. Świadczenia lekarskie realizowane są w formie porad ambulatoryjnych w miejscu udzielania świadczeń oraz w przypadkach uzasadnionych wskazaniami medycznymi poprzez porady udzielane w domu.

Działania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego realizowane są przy współpracy z Komisariatem Policji w Głuszycy.

Nie bez znaczenia jest funkcjonujący na terenie gminy Punkt Przyjęć Powiatowego Urzędu

Pracy w Wałbrzychu. Punkt aktywnie pośredniczy w poszukiwaniu pracy dla osób bezrobotnych, kieruje na specjalistyczne kursy i szkolenia, a także organizuje pomoc dla Pracodawców w realizacji programów aktywizujących mieszkańców jak np. staże, prace interwencyjne, roboty publiczne itp.

2.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT została przygotowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju na podstawie dokumentu jakim jest Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie –Zdroju na lata 2016-2022.

Tab. Nr 2 Wyniki analizy według ważniejszych problemów mających wpływ na problemy występujące w rodzinie:

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2022 roku. • Doświadczenie i wiedza pracowników działających na rzecz rodziny • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pedagogów szkolnych, • Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: Policja, OPS, CUS, PCPR, PUP, organizacje pozarządowe). • Funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny przeciwdziałający przemocy w rodzinie • Funkcjonujący Klub Integracji Społecznej • Funkcjonujący Punkt Interwencji Kryzysowej • Dostępna infrastruktura sportowa (kompleks sportowy, boiska szkolne, kort tenisowy, wyciąg narciarski) • Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowana przez szkoły. • Wydarzenia i oferta zajęć przygotowywana przez Centrum Kultury • Funkcjonujące Centrum Usług Socjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom ukrytego bezrobocia. • Wysoki wskaźnik ubóstwa. • Wysokie koszty utrzymania rodzin • Ograniczona liczba miejsc w przedszkolu. • Ograniczona dostępność godzinowa co do możliwości pobytu dziecka w przedszkolu • Ograniczona liczba miejsc w żłobku • System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych). • Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym bez pomocy finansowej • Osłabienie funkcji rodziny i bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. • Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. • Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych. • Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci. • Brak ośrodków wsparcia rodzin na terenie miasta.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie niewydolności rodziny poprzez spotkania rodziców z pedagogiem szkolnym • Realizacja projektów edukacyjno – wychowawczych ukierunkowanych na 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”. • Wzrost kosztów utrzymania rodzin. • Zaniebywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.

<ul style="list-style-type: none"> niwelowanie agresji wśród uczniów; • Zwiększenie monitoringu zachowań niepożądanych wśród uczniów; • Inicjowanie Powstanie Klubu Wolontariatu; kształtującego pożądane postawy uczniów; • Powstanie grup wsparcia • Ukierunkowanie na wybór zawodu i właściwej szkoły. • Powołanie asystenta rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Ustanawianie rodzin wspierających. • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Większa aktywność organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”. • Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych. • Ograniczanie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów. • Brak środków finansowych na zatrudnianie asystentów rodziny. • Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej • Rozwój patologii społecznych – alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i niewydolność wychowawcza rodzin • Agresja wśród młodzieży • Brak chętnych mieszkańców do angażowania się w wolontariat.
---	--

2.3. Diagnoza rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci poza rodziną na terenie gminy Jedlina-Zdrój

Nowe zadania gminy w zakresie opieki nad dzieckiem zakłada w systemie pomocy społecznej prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej, co na pracownika socjalnego nakłada obowiązek udzielania wsparcia dla rodziny w wypełnianiu przez nią zadań w stosunku do dziecka. Jednym z najważniejszych fundamentów regulacji zawartych w ustawie o pomocy społecznej dotyczących zadań związanych z zapewnieniem opieki dziecku są zasady: tymczasowości oraz pomocniczości. Przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną - do momentu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Dlatego tak ważne jest podejmowanie pracy z rodziną naturalną na rzecz powrotu do niej dziecka oraz systematyczna kontrola sytuacji dziecka w celu ustalenia, czy jego pobyt poza rodziną biologiczną jest uzasadniony.

Rodziny przewyciężające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oprócz wsparcia pracownika socjalnego, który po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego stwierdzi występowanie trudności, mogą otrzymać również wsparcie w postaci asystenta rodziny.

Głównym zadaniem asystenta rodzinnego jest praca z rodzinami doświadczającymi różnorodnych trudności, koordynacja współpracy powiatowych centrów pomocy rodzinie, a także praca w powyższym zakresie z nauczycielami, pedagogami i organizacjami pozarządowymi. Indywidualnie dociera on do osób zmarginalizowanych społecznie i udziela im pomocy w zakresie uzgodnionych wspólnie problemów i potrzeb. Praca asystenta rodzinnego ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba

o rozwiązanie podstawowych problemów społecznych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych (pomaga w wyrobieniu dokumentów, przygotowaniu pism urzędowych, kontaktu z poradniami specjalistycznymi i konsultantami prawnymi, towarzyszy w kontaktach z odpowiednimi instytucjami itp.). Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię.

Asystent wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc w wyborze odpowiednich kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń. Te kompleksowe działania asystenta rodziny mają za zadanie wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Diagnoza środowiskowa przeprowadzona w 2018 i 2019 roku przez pracowników społecznych wskazuje, że dominującymi problemami, które powodują zagrożenia związane z umieszczeniem dzieci poza rodziną na terenie gminy Jedlina-Zdrój są:

- 1) trudności opiekuńczo- wychowawcze
- 2) alkoholizm,
- 3) ubóstwo,
- 4) niezaradność w sprawach życiowych (dziedziczna i nabyta).

Wymienione wyżej problemy, zagrożenia zdrowia i życia dzieci – powodują często konieczność zabrania nieletnich z domu rodzinnego i umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tab. Nr 3. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej i rodzinnej pieczy zastępczej w 2018 roku.

L.p.	Dzielnica zamieszkania/miasto	Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej i rodzinnych domach dziecka	Liczba dzieci przebywających w rodzinie zastępczej	Przedział wiekowy dzieci		
				do 7 lat	do 15 lat	powyżej 15 lat
1.	Jedlina-Zdrój	4	5	2	5	2

Tab. Nr 4 . Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej i rodzinach zastępczych w 2019 roku.

L.p.	Dzielnica	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Przedział
------	-----------	---------------	---------------	-----------

	zamieszkania/miasto	umieszczonych w placówce opiekuńczo- wychowawczej i rodzinnych domach dziecka	umieszczonych w rodzinie zastępczej	wiekowy dzieci		
				do 7 lat	do 15 lat	powyżej 15 lat
1.	Jedlina-Zdrój	5	5	1	8	1

Zgodnie z art.191. ust. 8 i 9 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina współfinansuje pobyt dzieci skierowanych do rodziny zastępczej lub w placówki opiekuńczo - wychowawczej, w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka poza rodziną,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka poza rodziną,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i następnym roku pobytu dziecka poza rodziną,

Należy podkreślić, iż z analizy danych pracowników socjalnych wynika, że negatywne zjawiska społeczne powodują wzrost zagrożeń związanych z umieszczeniem dzieci poza rodziną, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 6 Struktura rodzin wymagających pracy asystenta rodziny w 2019 roku.

<i>L.pl</i>	<i>Dzielnica w gminie</i>	<i>Liczba rodzin objętych asystenturą rodziny</i>	<i>Liczba dzieci w rodzinach</i>
1.	Glinica/Kamieńsk	5	8
2.	Jedlinka	2	3
3.	Suliszów	2	2
4.	Jedlina-Centrum	2	1

We wszystkich 11 rodzinach przynajmniej jedna osoba dorosła nie ma stałej pracy. W wielu tu przypadkach dzieci wychowywane są w rodzinie niepełnej. W większości rodzin rodzice nadużywają lub nałogowo piją alkohol, czego skutkiem jest brak opieki nad dziećmi, problemy opiekuńczo- wychowawcze i ogromne zaniedbania wobec małoletnich. Ponadto

dzieci nie uczęszczają systematycznie do szkoły, są nie przygotowane do zajęć lekcyjnych, często wagarują, sięgają po papierosy i alkohol, lub przejawiają inne zachowania wskazujące na demoralizację.

Ważnym aspektem efektywności pracy socjalnej jest stała współpraca pracowników socjalnych z wieloma podmiotami. Przesunięcie akcentu działań socjalnych z rozdawnictwa na podejmowanie działań zaradczych wymaga tworzenia sprawnie działającego systemu profesjonalnego wsparcia rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umożliwia nam wsparcie rodziny (za jej zgodą) w formie pracy asystenta rodziny.

Praca asystenta rodziny ma ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się już pod pieczęią zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz jak najszybszego powrotu dzieci do rodziny.

Dzieci są szczególną grupą społeczną, która nie posiada wystarczających zasobów własnych jak i materialnych by móc samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby. Dlatego też w celu sprawnego działania w społeczeństwie dzieci potrzebują wsparcia osób, które w sposób efektywny przyczynią się do ich rozwoju umożliwiając jednocześnie aktywne uczestnictwo w życiu ogólnospołecznym.

W oparciu o posiadane dane i analizę sytuacji rodzin objętych świadczeniami Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym wywiadów środowiskowych w roku 2020 przewidywana ilość rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wynosiła - 3 rodziny. Przewidywana ilość dzieci z wymienionych wyżej rodzin zagrożonych umieszczeniem w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w roku 2020 to 4 dzieci.

Średni koszt miesięczny utrzymania w placówkach opiekuńczo- wychowawczych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego w roku 2019 wynosił w Catharina -Nowe Siodło 3892,11 zł. I Dom Dziecka –Jedlina-Zdrój- 3204,71 zł, gdzie zgodnie z ustawą Gmina obowiązana jest w partycypacji w kosztach utrzymania dziecka.

Z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu wynika, że liczba dzieci pozostająca w rodzinach zastępczych na terenie miasta Jedlina-Zdrój oraz rodzin zastępczych na koniec 2019 roku przedstawia się następująco:

Liczba dzieci pochodzących z Gminy Jedlina-Zdrój, umieszczonych w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej – **10**

Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej rodziny zastępcze – **5**

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczych – **5**

Ustawodawca w tej kwestii również obciążył gminę obowiązkiem ponoszenia kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Rozdział III ZADANIA

Część niniejszego programu zawiera opis problematyki programu wspierania rodziny w

formie celów i zadań, których wdrożenie i realizacja w latach 2021-2023 przyczyni się do rozwiązania najważniejszych problemów rodzin z terenu naszego miasta.

3.1. Cel główny, cele szczegółowe i zadania

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzinom.
2. Promowanie wartości rodziny.
3. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

<i>Cel szczegółowy 1</i> <i>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzinom.</i>			
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci	OPS	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności
3.	Udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów, zasiłków, wyprawek szkolnych, itp.	- OPS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju	- liczba dzieci, którym udzielono stypendiów, zasiłków, wyprawek
4.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach i ośrodkach - wysokość środków

5.	Zabezpieczanie usług opiekuńczych i specjalistycznych,	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba osób objętych świadczeniem
<i>Cel szczegółowy 2</i> <i>Promowanie wartości rodziny</i>			
1.	Informowanie i aktywowanie rodzin do udziału w wystawach, koncertach, pokazach i innych formach prezentujących wspólne osiągnięcia rodzinne w różnorodnych dziedzinach życia.	- OPS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju - Centrum Kultury	- Liczba zorganizowanych wydarzeń - liczba rodzin biorących udział we wspólnych spotkaniach
2.	Współorganizowanie kampanii promocyjnej na rzecz umacniania wartości rodziny – wydanie broszury informacyjnej	- OPS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju Podstawowa -CK Jedlina-Zdrój	- liczba wydrukowanych informatorów - liczba wydanych egzemplarzy
3.	Pomoc przy organizacji spotkań rodzinnych organizowanych przez instytucje kulturalne, sportowe, oświatowe i kościelne;	- OPS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju Podstawowa CK Jedlina-Zdrój	- Liczba zorganizowanych wydarzeń - liczba rodzin biorących udział w spotkaniach
<i>Cel szczegółowy 3</i> <i>Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.</i>			
1.	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz prowadzenie monitoringu w tym zakresie	OPS Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju	- liczba rodzin zagrożonych kryzysem
2.	Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej	OPS	- liczba rodzin, które uczestniczyły w warsztatach, - liczba rodzin, którym udzielono porad specjalistycznych
3.	Wspieranie i ochrona rodziny przez Zespół Interdyscyplinarny.	OPS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba rodzin, w której występuje przemoc
4.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci	OPS MKRPA	- liczba rodzin objętych programem profilaktyki

	ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców		- liczba osób korzystających z terapii
5.	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej na rzecz rodziny,	OPS Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju	- liczba rodzin objęta pomocą
6.	Przydzielenie asystenta rodziny (w razie potrzeb)	OPS	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
7.	Wsparcie Punktu Interwencji Kryzysowej	OPS MKRPA	-liczba rodzin objęta pomocą PIK
8.	Wsparcie Klubu Integracji Społecznej	OPS CUS	-liczba osób którym udzielono wsparcia

Rozdział IV Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Rozdział V Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Rozdział VI Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta Jedlina-Zdrój
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Jedlinie-Zdroju
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Punktem Interwencji Kryzysowej
- Policją,
- Centrum Kultury w Jedlinie-Zdroju
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,

Rozdział VII Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

1. Środki własne gminy,

2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe w tym ze środków UE.

Rozdział VII Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu. Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju w celu oceniania czy Program osiąga założone cele, będzie oceniał skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Kierownik o Ośrodka Pomocy Społecznej będzie przedkładał Radzie Miasta raport z realizacji Programu Wspierania Rodziny, nie później jak do końca lutego każdego roku.

Uzasadnienie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy uchwała trzyletni program wspierania rodziny. Z uwagi na fakt upływu ważności obecnie funkcjonującego programu zasadne jest przyjęcie nowego na kolejny okres lat 2021-2023.

Opracowała: Joanna Fornalska

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy uchwała trzyletni program wspierania rodziny. Z uwagi na fakt upływu ważności obecnie funkcjonującego programu zasadne jest przyjęcie nowego na kolejny okres lat 2021-2023.